

ἀρνητικά ταῦτα σημεία διὰ τὰ ὑπογραμμίσαν τὸν κίνδυνον ποὺ θὰ ἐνεῖχεν ἡ ἀπόπειρα τὰ ἀποκαταστήσῃ τις τὰ ἀπολεσθέντα ἔργα μὲ βάσιν τὰς περικοπὰς καὶ τὰς περιληπτικὰς ἀποδόσεις τῆς Βιβλιοθήκης. Ἀναγνωρίζει ὅμως ὅτι τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι καὶ τὸ ἔργον τοῦ Φωτίου εἶναι ἡσσονος σημασίας, ἀφοῦ ὁ Φώτιος δὲν συνέθεσε τὴν συναγωγὴν τῶν ἔργων διὰ τοὺς ἰδιαιτέρους σκοποὺς τῶν σημερινῶν ἐρευνητῶν. Τὴν ἔκαμε ἵνα πληρώσῃ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐποχῆς του. Ἀναγνώσας τὰ ἔργα τὰ συνώψισε μὲ εὐσυνειδησίαν χωρὶς ἀλλοίωσιν τῶν ἐν αὐτοῖς πληροφοριῶν, ἐπιλέξας τὰς κατὰ τὴν κρίσιν του ἀξιολόγους καὶ χρησίμους ἐξ αὐτῶν καὶ ἀπέδωσε τὴν φράσεολογίαν τῶν ἀναγνωσθέντων συγγραμμάτων μὲ φιλολογικὴν ἀκρίβειαν.

Αἱ ἔρευναι τοῦ συγγραφέως διὰ τὴν τεχνικὴν μέθοδον τῆς συνοπτικῆς ἀποδόσεως τῶν ἀνθολογουμένων ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Φωτίου συγγραφέων καὶ τῆς παραλαβῆς ἐξ αὐτῶν περικοπῶν διεξαχθεῖσαι μὲ ἐπιμέλειαν, εὐθυκρισίαν καὶ συστηματικότητα μᾶς ἔδωσαν ἑναργῇ εἰκόνα τῆς ἀξίας τοῦ Φωτίου ὡς μεσολαβητοῦ πρὸς ἀξιόπιστον μετάδοσιν ἀρχαίων φιλολογικῶν ἔργων.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* * *

KALLIMACHOS (*Wege der Forschung*, Band CCXCVI, herausgegeben von *Aristoxenos D. Skiadas*), Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt, 1975 (σσ. XI + 418).

Εἰς τὴν γνωστὴν γερμανικὴν σειρὰν *Wege der Forschung* ἐξεδόθη ὁ 296ος τόμος, ἀφιερωμένος εἰς τὸν Καλλίμαχον. Τῆς ἐκδόσεως ἐπεμελήθη ὁ Ἄ. Δ. Σκιαδᾶς. Ἡ συμβολὴ τοῦ ἐκδότου ἔγκειται εἰς: (α) τὸν κατατοπιστικὸν πρόλογον (β) τὴν διεξοδικὴν βιβλιογραφίαν καὶ (γ) τὴν εὐτυχῇ ἐπιλογὴν τῶν παρατιθεμένων ἐργασιῶν, τὸ καὶ σημαντικώτερον κατὰ τὴν γνώμην μου. Καὶ εἰς τὰ τρία αὐτὰ καταφαίνεται ἡ μακρὰ ἀναστροφὴ του μὲ τὴν Καλλιμαχικὴν ἔρευναν καὶ ἡ βαθεῖα γνῶσις του τῶν συναφῶν προβλημάτων*.

Ἡ ἔκδοσις περιλαμβάνει εἰκοσιμῖαν ἐργασίαν, ὅλας γερμανιστί, ἐκ τῶν ὁποίων δεκατρεῖς εἰς τὸ πρωτότυπον καὶ ὀκτὼ (αἱ ὑπ' ἀριθμ. 2, 7, 9, 10, 15, 16, 18 καὶ 21) εἰς μετάφρασιν, τέσσαρας ἐκ τῆς ἰταλικῆς (2, 7, 9 καὶ 10), τρεῖς ἐκ τῆς ἀγγλικῆς (15, 18 καὶ 21) καὶ μίαν ἐκ τῆς γαλλικῆς (16). Οἱ συνεργάται ἀντιπροσωπεύονται διὰ μιᾶς ἐργασίας ἕκαστος, πλὴν τριῶν μὲ δύο, τοῦ πρυτάνεως τῶν Καλλιμαχιστῶν *R. Pfeiffer* (διὰ τῶν ὑπ' ἀριθμ. 6 καὶ 8) καὶ τῶν διαπρεπῶν *V. Bartolletti* (7 καὶ 10) καὶ *H. Herter* (11 καὶ 19). Ἡ ἑλληνικὴ φιλολογικὴ παρουσία εἰς τὸν τόμον εἶναι αἰσθητὴ καὶ διὰ μιᾶς ἐργασίας τοῦ Ἀ. Καμπύλη (τῆς ὑπ' ἀριθμ. 5).

Ἡ εἰς τὸ τέλος παρατιθεμένη πλουσιωτάτη βιβλιογραφία ἀντικατοπτρί-

* Ὁ γράφων τὸ παρὸν δὲν ἐφαντάζετο πρὸ δεκατεσσάρων ἐτῶν ὅτι θὰ παρουσίαζε κάποτε ἐργασίαν διδασκάλου του εἰς τὸν Καλλίμαχον. Πράγματι, τότε ὁ κ. Σκιαδᾶς μᾶς εἰσήγεν ἀριστοτεχνικὰ (μῖαν ὁμάδα φοιτητῶν, εἶδος μικροῦ σεμιναρίου) εἰς τὴν λεπτὴν καὶ δύσκολον Καλλιμαχικὴν ποίησιν καὶ εἰς τὰ σχετικὰ προβλήματα, διὰ τῆς ἐρμηνείας ἀποσπασμάτων τῆς *Ἑκάλης*.

ζει την ἔκτασιν καὶ τὴν λεπτομέρειαν τῆς ἐρεύνης περὶ τὸν Καλλιμάχον. Παρελείφθησαν ὅμως καὶ ἀρκεταὶ νεώτεροι ἐργασίαι ὡς μὴ ληφθεῖσαι ἐγκαίρως· ἐκ τούτων μερικὰς ἀναγράφει ὁ ἐκδότης εἰς σύντομον συμπληρωματικὸν πίνακα βιβλιογραφίας εἰς τὸ τέλος τοῦ Προλόγου.

Εἰς τὸν Πρόλογον ὁ ἐκδότης ἐκθέτει: (α) τὸν προβληματισμὸν τῆς ἐρεύνης (χειρόγραφος παράδοσις, χρονολήσεις, κριτικὴ τοῦ κειμένου) περὶ τὸν Καλλιμάχον «κορυφαῖον τοῦ νέου πνεύματος τῆς Ἀρχαιότητος... [πού] διεμόρφωσε τὴν φυσιογνωμίαν ἧς δημιουργίας τῶν μεταγενεστέρων ποιητῶν» (β) τὴν δυσκολίαν κατανοήσεως τῆς Καλλιμαχικῆς γλώσσης (πού «ἀποφεύγει τὴν χρῆσιν ἀμεταβλήτων τύπων τῆς παραδόσεως, ἀλλὰ καὶ ἀπέχει τῆς καθημερινῆς κοινῆς») καὶ τὰς προϋποθέσεις προσπελάσεως καὶ ἐρμηνείας τῆς ἐκλεκτικῆς ποιήσεως τοῦ Καλλιμάχου (γ) τὰς συνεπειὰς τῶν παπυρικῶν εὐρημάτων καὶ τῆς μνημειώδους ἐκδόσεως τῶν ἀποσπασμάτων ὑπὸ τοῦ Pfeiffer τὸ 1923 (δ) τὰ κριτήρια τοῦ ἰδίου τοῦ ἐκδότου εἰς τὸ κρίσιμον ἔργον τῆς ἐπιλογῆς τῶν ἀναδημοσιευομένων ἐργασιῶν καὶ (ε) τὴν μεθοδολογίαν τοῦ εἰς τὴν κατὰταξιν τῶν ἐργασιῶν.

Αἱ ἐργασίαι τοῦ τόμου κατετάγησαν πραγματολογικῶς εἰς τέσσαρας ὁμάδας καὶ κατὰ χρονολογικὴν σειράν: Α' Αἷτια: ἐρμηνευτικὰ προβλήματα μὲ κύριον βάρος εἰς τὸν Πρόλογον καὶ τὸν Ἐπίλογον τοῦ ἔργου. Β' Τὰ λοιπὰ μεγάλα ποιήματα, δηλ. ἡ *Βερενίκη*, οἱ *Ἰαμβοὶ* καὶ ἡ *Ἑκάλη*. Γ' Ἡ λοιπὴ ποίησις τοῦ Καλλιμάχου, δηλ. *Ὕμνοι* καὶ *Ἐπιγράμματα* καὶ Δ' Ὁ Καλλιμάχος καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταί.

Τὸ ἔργον λοιπὸν τοῦ ἐκδότου ἦτο ὄχι ἀπλῶς νὰ ἐπισκοπήσῃ διὰ τοῦ Προλόγου καὶ τῆς Βιβλιογραφίας τὴν ἀπέραντον Καλλιμαχικὴν ἔρευσαν τῶν τελευταίων δεκαετιῶν, ἀλλὰ, πολὺ περισσότερον, διὰ τῆς ἐπιλογῆς καὶ συμπαραθέσεως ἀντιπροσωπευτικῶν ἐργασιῶν, νὰ δώσῃ σαφεῖς εἰκόνα τῶν προβλημάτων καὶ δυνατότητα πρὸς λύσιν τῶν. Καὶ ἀσφαλῶς ἡ εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ποίησιν τοῦ Καλλιμάχου δὲν εἶναι ὁ μόνος σκοπὸς τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ τοῦ τόμου, ἀλλὰ λόγῳ τῆς φύσεως τῶν ἀναδημοσιευομένων ἐργασιῶν διαγράφεται παραλλήλως καὶ μία οὐσιώδης εἰσαγωγή.

*Αναλυτικώτερον αἱ ἐργασίαι εἶναι αἱ ἐξῆς:

1. OPPERMAN Hans, «Herophilos bei Kallimachos», σσ. 1—20 (=Hermes 60 (1925), 14—32). Ἡ παλαιότερα ἐργασία τοῦ τόμου. Ὁ Κ. ἦτο ἐνήμερος καὶ τῶν τελευταίων προόδων τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης καὶ γνώσεως τῆς ἐποχῆς του. Ἀπὸ ποιητικὸν ὑπαινιγμὸν του φαίνεται ὅτι ἦτο γνώστης τῆς περὶ ἀνατομίας τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀνακαλύψεως τοῦ ἱατροῦ Ἡροφίλου ὅτι οἱ χιτῶνες τοῦ ὀφθαλμοῦ εἶναι τέσσαρες καὶ ὄχι τρεῖς, ὡς μέχρι τότε ἐπιστεύετο.
2. ROSTAGNI Augusto, «Die neuen Kommentar—Fragmente zu den Aitia und die literarische Polemik des Kallimachos», σσ. 21—42 (=«I nuovi frammenti di commento agli Aitia e la polemica letteraria di Callimaco» Riv. Fil. N.S. 11 (1933), 189—210=Scritti Minori, Torino, 1956, II, 1, 311—331. Μετάφρ. ἐκ τῆς ἰταλικῆς ὑπὸ Wolfgang Wieter.). Ἐξετάζει νεώτερα ἀποσπάσματα σχολίων εἰς τὰ Αἷτια τοῦ Κ. καὶ πληροφορίας τῶν διὰ τὴν πολεμικὴν μεταξὺ Κ. καὶ ὁμοτέχνων του, ἰδίᾳ Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου¹.
3. PUELMA Mario, «Kallimachos—Interpretationen II. Der Epilog zu den Aitiën», σσ. 43—69 (=Philologus 101 (1957), 247—268). Ἀσχολεῖται μὲ ἐρμηνευτικὰ προβλήματα τῶν ἐννέα στίχων τοῦ ἐπιλόγου τῶν Αἰτίων καί,

1. Δεῖγμα τῆς κατὰ Κ. πολεμικῆς: Ἀνθ. Παλ. XI, 275: «Καλλιμάχος, τὸ κάθαμα, τὸ παίρνιον, ὁ ξύλινος νοῦς / αἷτιος ὁ γράψας Αἷτια» Καλλιμάχος.

μεταξὺ ἄλλων, μὲ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ στ. 9: «αὐτὰρ ἐγὼ Μουσέων πεζὸν ἔπειμι νομόν», τὸν ὁποῖον θεωρεῖ ὅτι σημαίνει: «Τώρα μεταβαίνω εἰς τὴν «χαμηλὴν Μοῦσαν» (δηλ. εἰς τοὺς Ἰάμβους, μετὰ τὴν περιπλάνησιν εἰς τὰ ὕψη τοῦ Ἑλικῶνος)».

4. WIMMEL Walter, «Philitas im Aitienprolog des Kallimachos», σσ. 70—80 (= *Hermes* 86 (1958), 346—354). Ἐξετάζει τὴν πληροφορίαν τοῦ Φλωρεντιανοῦ σχολίου (= *Pap. Soc. Ital.* 1219, ἀπ. 1, 12—15 = 24 Pf.) εἰς τὸν πρόλογον τῶν *Αἰτίων*, ὅτι ὁ Κ. συγκρίνει ἐκεῖ τὰ ὀλιγόστιχα ποιήματα (πλὴν Μιμνέρμου τοῦ Κολοφωνίου καὶ) Φιλητᾶ τοῦ Κῶου πρὸς τὰ πολύστιχά των καὶ τὰ εὐρίσκει καλύτερα τῶν δευτέρων.
5. KAMBYLIS Athanasios, «Der Vollzug der Dichterweihe bei Kallimachos», σσ. 81—99 (= *Die Dichterweihe und ihre Symbolik. Untersuchungen zu Hesiodos, Kallimachos, Properz und Ennius*, Heidelberg, 1965, 89—102). Ἀποτελεῖται ἀπὸ τέσσαρα μέρη: εἰς τὸ πρῶτον ὁ συγγρ. ἐρευνᾷ τὰ ἀποσπάσματα 1 καὶ 2 (Pf.), δηλ. τὸν πρόλογον τῶν *Αἰτίων* καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ ὀνείρου ὑποδεικνύει ὅτι ἀνήκουν εἰς τὸ αὐτὸ θέμα καὶ ἀποτελοῦν ἐνότητα. Ἡ διήγησις τῆς ποιητικῆς μυσσεως τοῦ Κ. εὐρίσκεται εἰς τὸ τέλος τῆς ἐνότητος αὐτῆς. Εἰς τὸ δεῦτερον μέρος ἐκτίθενται τὰ προηγηθέντα τῆς μυσσεως, εἰς τὸ τρίτον ἡ καθ' ὅπως συνάντησις τοῦ ποιητοῦ μὲ τὰς Μούσας καὶ εἰς τὸ τέταρτον ὁ συμβολισμὸς τοῦ ὕδατος.
6. PFEIFFER Rudolf, «BEPENIKHΣ ΠΛΟΚΑΜΟΣ», σσ. 101—152 (= *Philologus* 87 (1932), 179—228. Ἡ δευτέρα εἰς ἑκτασιν (μετὰ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 12), τρίτη εἰς παλαιότητα (μετὰ τὰς 1 καὶ 19) καὶ ἴσως πρώτη εἰς σπουδαιότητα ἐργασία τοῦ τόμου. Εἰς τρία μέρη ἐπιλύει πλῆθος προβλημάτων τοῦ ποιήματος καὶ τῆς λατινικῆς του μεταφράσεως ὑπὸ τοῦ Κατούλλου. Συμπεραίνει ὅτι τὸ ποίημα ἦτο ἀρχικῶς αὐτοτελὲς καὶ ὅτι μὲ μικρὰς ἀλλαγὰς εἶχεν ἐνσωματωθῇ πιθανῶς εἰς τὸ τέταρτον βιβλίον τῶν *Αἰτίων*.
7. BARTOLETTI Vittorio, «Die Allegorie des Feuers in den Iamben des Kallimachos», σσ. 153—159 (= «L'allegoria del fuoco nei Giambi di Callimaco», *St. Ital. d. Fil. Cl.* N. S. 10 (1932), 223—229. Μετάφρασις ἐκ τῆς ἰταλικῆς ὑπὸ Wolfgang Wieter). Ὁ συμβολισμὸς τοῦ πυρὸς εἰς τὸ τότε ὑπὸ τῶν Vitelli καὶ Norsa (*Atene e Roma*, σειρὰ III, τόμος I, τεῦχος 1—2 (1933), σσ. 7 κ.έ.) δημοσιευθὲν ἀπόσπασμα καὶ, πλὴν ἄλλων, ὑπὸ τοῦ Pasquali («Sul nuovo epodo Fiorentino. Archiloco o Callimaco?» *St. Ital. d. Fil. Cl.* N. S. 10 (1932), σσ. 169—175) ἀποδοθὲν εἰς τὸν Κ. καὶ μάλιστα προστεθὲν εἰς τοὺς Ἰάμβους του, εἶναι ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν τῶν *Χωλιδάμβων* του, δηλ. τὸ Ἐφέσιον πῦρ.
8. PFEIFFER Rudolf, «Morgendämmerung», σσ. 160—166 (*Thesaurismata. Festschrift für Ida Kapp zum 70. Geburtstag*, München, 1954, 95—104). Ἐξετάζει τὴν σκηνὴν τοῦ διαλόγου τῶν δύο πτηνῶν τῆς τετάρτης καὶ τελευταίας στήλης τῆς ξυλίνης πινακίδος τῆς Βιέννης (στ. 8 κ.έ.), ποὺ ἀνήκει εἰς τὸ ἐπύλλιον *Ἐκάλη*, καὶ ἀνασκευάζει ἀποψιν τοῦ Wilamowitz (*Hellenistische Dichtung* I, 189 καὶ Σημ. 1) ὅτι τὰ δύο πτηνά, ποὺ ἀπεκοιμήθησαν εἰς τὸ τέλος τοῦ διαλόγου, ἀφυπνίζετο ἐν τρίτον τὰ ἐξημερώματα.
9. ARDIZZONI Anthos, «Überlegungen zur Struktur des Buches der Iamben von Kallimachos», σσ. 167—175 (= «Considerazioni sulla struttura del libro dei Giambi di Callimaco», *Miscellanea di Studi Alessandrini in memoria di Augusto Rostagni*, Torino, 1963, 257—262. Μετάφρασις ἐκ τῆς ἰταλικῆς ὑπὸ Wolfgang Wieter). Ἀντιμετωπίζει προβλήματα δομῆς τῶν Ἰάμβων μὲ τὴν βοήθειαν καὶ τῶν *Ἐπωδῶν* τοῦ Ὀρατίου.

10. BARTOLETTI Vittorio, «Zu den Hekale - Fragmenten des Kallimachos in den P. Oxy. 2376 und 2377», σσ. 176—185 (= «Sui Frammenti dell' Ecale di Callimaco nei P. Oxy. 2376 e 2377», *Miscellanea di Studi Alessandini in memoria di Augusto Rostagni*, Torino, 1963, 263—272. Μετάφρασις ἐκ τῆς ἰταλικῆς ὑπὸ Wolfgang Wieter. Ἐξετάζει τοὺς δύο παπύρους, ποὺ ἐπιτρέπουν ὄχι μόνον τὴν καλυτέραν ἀνάγνωσιν ἄλλων ἀποσπασμάτων τοῦ Κ., ἀλλὰ καὶ τὴν ἀσφαλῆ ἀπόδοσιν τῶν ἀπ. 629 καὶ 639 (Pf.) εἰς τὴν Ἑκάλην.
11. HERTER Hans, «Die Haaröle der Berenike», σσ. 186—206 (= *Kleine Schriften*, München, 1975, 417—432 = *Medizingeschichte in unserer Zeit. Festgabe für Edith Heischkel und Walter Artelt zum 65. Geburtstag*, Stuttgart, 1971, 54—68). Ἡ νεωτέρα ἐκ τῶν ἀναδημοσιευμένων εἰς τὸν τόμον ἐργασιῶν. Ἀσχολεῖται μὲ ποικίλα ἐρμηνευτικὰ προβλήματα τοῦ ποιήματος *Βερενίκης Πλάκμος*.
12. KLEINKNECHT Hermann, «ΛΟΥΤΡΑ ΠΑΛΛΑΔΟΣ», σσ. 207—275 (= *Hermes* 74 (1939), 300—350). Ἡ ἐκτενεστέρα ἐργασία τῆς ἐκδόσεως. Ἐρμηνεύει διεξοδικῶς τὸν πέμπτον ἀπὸ τοὺς Ὑμνους τοῦ Κ. εἰς δύο σύνθετα μέρη: Α. *Λατρεία* (I Ἡ Ἐπιφάνεια II Παλλάδιον καὶ ἀσπίς Διομήδους III Λατρεία καὶ μῦθος) Β *Μῦθος* (I Ὁ μῦθος τῆς Ἀθηνᾶς Ἰππίας II Ὁ μῦθος τῆς κρίσεως τοῦ Πάριδος III Ὁ μῦθος τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Τειρεσίου IV Ὁ μῦθος τῆς γεννήσεως τῆς Ἀθηνᾶς).
13. ERBSE Hartmut, «Zum Apollonhymnos des Kallimachos», σσ. 276—300 (= *Hermes* 83 (1955), 411—428). Κατάταξις καὶ ἀναλυτικὴ ἐρμηνεία τοῦ δευτέρου Ὑμνον τοῦ Κ. εἰς τρία μέρη.
14. LUDWIG Walther, «Kallimachos und die *Phainomena* Arats als hellenistische Dichtung», σσ. 301—307 (= *Hermes* 91 (1963), 425—429). Ἐξετάζει τὸ ἐπίγραμμα τοῦ Κ. ὑπ' ἀριθμ. 27 (Pf.), ὅπου οὗτος ἐπαινεῖ τὸν «τρόπον» τῶν *Φαινομένων* τοῦ Ἀράτου κατὰ τὸ ὑφολογικὸν πρότυπον τῶν Ἑργῶν τοῦ Ἡσιόδου.
15. LLOYD - JONES Hugh, «Kallimachos Fragm. 191, 62», σσ. 308—311 (= «Callimachus fr. 191—62» *C.R.* 17 (1967), 125—127. Μετάφρασις ἐκ τῆς ἀγγλικῆς ὑπὸ H. J. Tschiedel). Προτείνει πολὺ τολμηράν, νομίζω, διόρθωσιν τοῦ δευτέρου ἡμιστιχίου τοῦ 62.
16. CHAMOUX François, «Über ein Epigramm des Kallimachos (Ep. 54)», σσ. 312—318 (= «Sur une épigramme de Callimaque (ep. 54)» *R.E.G.* 80 (1967), 258—263). Μετάφρασις ἐκ τῆς γαλλικῆς ὑπὸ Reinhilde Eisenhut). Προτείνει πειστικὴν, κατὰ τὴν γνώμην μου, συμπλήρωσιν τοῦ στ. 3 τοῦ ἀποσπάσματος.
17. GIANGRANDE Giuseppe, «Das Dichten des Kallimachos im mittleren und hohen Alter», σσ. 319—340 (= *Hermes* 96 (1968), 710—725). Ἐξετάζει τὸ ἐπίγραμμα τοῦ Κ. ἀρ. 21 (Pf. = Ἀνθ. Παλ. 7,525) καὶ ὑποδεικνύει διορθώσεις εἰς ἀναγνώσεις τῶν Pfeiffer καὶ Rostagni.
18. McKAY K. J., «Callimachea», σσ. 341—353 (= *Symb. Osl.* 44 (1969), 38—48. Μετάφρασις ἐκ τῆς ἀγγλικῆς ὑπὸ Florens Felten). Προτείνει διορθώσεις εἰς τὰ ἐξῆς ἐπιγράμματα τοῦ Κ.: (1) Ἀνθ. Παλ. XII, 51 = ep. 29 Pf. = 5 Gow - Page (2) Ἀνθ. Παλ. XII, 148 = ep. 32 Pf. = 7 Gow - Page (3) Ἀνθ. Παλ. VII, 89 = ep. 1 Pf. = 54 Gow - Page (4) Ἀνθ. Παλ. IX 566 = ep. 8 Pf. = 58 Gow - Page (5) ep. 31. 4 Pf. = 1 Gow - Page (6) ep. 55. 3 Pf. = 16 Gow - Page (7) ep. 54. 3 Pf. = 24 Gow - Page (8) ep. 15. 1 Pf. = 40 Gow - Page (9) ep. 14. 1 Pf. = 44 Gow - Page καὶ (10) ep. 8. 5 Pf. = 58 Gow - Page.

19. HERTER Hans, «Kallimachos und Homer», σσ. 354—375 (= *Kleine Schriften*, München, 1975, σσ. 377—392 = *Xenia Bonnensia*, Bonn, 1929, 57—76). Ἡ δευτέρα εἰς παλαιότητα (μετὰ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1) ἐκ τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐκδόσεως. Ἐξετάζει τὴν Ὀμηρικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τὸν Κ. καὶ δεικνύει ὅτι οὗτος ἦτο μὲν περισσότερον παντὸς ἄλλου «Ὀμηρικός», ἀλλ' ὅχι καὶ τυφλὸς μιμητὴς τοῦ Ὀμήρου.
20. WEHRLI Fritz, «Horaz und Kallimachos», σσ. 376—387 (= *Mus. Helv.* 1 (1944), 69—76). Ἐρευνᾷ τὸ θέμα τῆς ἐπιδράσεως τοῦ Κ. ἐπὶ τὸν Ὀράτιον, ἰδίᾳ εἰς τὸ *Carmen Seculare* καὶ
21. CLAUSEN Wendell, «Catull und Kallimachos», σσ. 388—400 (= «Catullus und Callimachus» *Harv. Stud. in Cl. Phil.* 74 (1970), 85—94. Μετάφρασις ἐκ τῆς ἀγγλικῆς ὑπὸ Udo W. Scholz). Ἐξετάζει θέματα ἐπιδράσεως καὶ τὸ τῆς μεταφράσεως τοῦ *Βερενίκης Πλοκάμου* τοῦ Κ. ὑπὸ τοῦ Κατούλλου.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ δ. φ.

* * *

Prolegomena de comoedia, Scholia in Acharnenses, Equites, Nubes. Fasc. 1/A continens **Prolegomena de comoedia**, Edidit W. J. W. Koster, Groningen 1975 σελ. xlv + 221. Fasc. 1/B continens **Scholia in Aristophanis Acharnenses**, Edidit Nigel G. Wilson 1975, σελ. xi + 153.

Εἰς τὴν ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἀρξαμένην ἔκδοσιν τῶν σχολίων εἰς τὰς κωμωδίας τοῦ Ἀριστοφάνους, δαπάναις τοῦ Βαταβικοῦ Ἰνστιτούτου Ἐπιστημῶν (Institutum Batavum Scientiae Purae), τελευταῖον ἀπόκτημα ἔχομεν τοὺς ἐν τίτλῳ δύο τόμους, τὸν ἕνα μὲν ἐκδιδόμενον φροντίδι τοῦ Ὀλλανδοῦ Καθηγητοῦ κ. W. J. W. Koster, τοῦ καὶ γενικοῦ ἐπόπτου τῆς ὅλης ἐκδόσεως, τὸν ἕτερον δὲ ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ παλαιολογικοῦ τῆς Ὀξφόρδης κ. N. G. Wilson. Ὁ πρῶτος ἐκ τῶν δύο τόμων περιλαμβάνει τὰ *Προλεγόμενα περὶ Κωμῳδίας*, τὰ ὁποῖα συνήθως ἀναγινώσκονται προτασσόμενα εἰς τοὺς Ἀριστοφανεῖς κώδικας: πρόκειται κυρίως περὶ συντομωτέρων ἢ ἐκτενεστέρων ὑπομνημάτων περὶ τοῦ δραματικοῦ εἵδους τῆς κωμωδίας, τὰ ὁποῖα ἀνάγονται μὲν εἰς τοὺς ὑστέρους τῆς ἀρχαιότητος χρόνους, ὑπέστησαν δὲ τὰς ἀναθεωρητικὰς φροντίδας τῆς τριάδος τῶν Βυζαντινῶν λογίων, Ἰωάννου τοῦ Τζέτζου, Θωμᾶ τοῦ Μαγίστρου καὶ Δημητρίου τοῦ Τρικλινίου. Τῶν ὑπομνημάτων τούτων — ὡς καὶ ἄλλων τινῶν διατριβῶν, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι μὲν γνωσταὶ ἐκ τῶν χφφ. τοῦ Ἀριστοφάνους, συνάπτονται ὁμως στενῶς πρὸς τὰ μνημονευθέντα ἤδη *Προλεγόμενα* (ὡς π.χ. ὁ καλούμενος tractatus Coislianus τοῦ Παρισινοῦ Ἑλλην. κώδ. Coisl. 120) — ἀπωτάτη πηγὴ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ἡ μετ' αὐτὸν Περιπατητικὴ παράδοσις, ὡς ὁ Θεόφραστος, συγγραφεὺς τῶν *Περὶ Γελοῦ* καὶ *Περὶ Κωμῳδίας* διατριβῶν. Ὁ κ. Koster εἰς τὴν μακρὰν Εἰσαγωγὴν τοῦ ἐρευνᾷ διεξοδικῶς πάντα τὰ περὶ τὴν ἔκδοσιν ζητήματα (χειρόγραφον παράδοσιν, πηγὰς τῶν κειμένων κλπ.) μετὰ θαυμαστῆς μεθοδικότητος καὶ ἀκριβείας. Τὸ αὐτὸ δύναται νὰ λεχθῇ καὶ περὶ τοῦ ἀρχαίου κειμένου: ἐκδίδονται ἐκ τινος Πλατωνίου, ἀγνώστου εἰς ἡμᾶς ἄλλοθεν, τὰ *Περὶ διαφορᾶς Κωμωδιῶν* καὶ *Περὶ διαφορᾶς χαρακτήρων* βραχέα σημειώματα περὶ κωμωδίας, περὶ χοροῦ, περὶ Ἑλληνισμοῦ καὶ